

Avoin tiede ja TKI-toiminnan viitearkkitehtuurityöpaja 5.11.2020: koonti pienryhmien tuotoksista

Pienryhmätyöskentely

TAVOITTEENA TUNNISTAA JA JAKAA HYVIÄ KÄYTÄNTÖJÄ

Kysymykset:

- Mitä ajatuksia alustukset herättivät – miten ne peilautuvat oman korkeakoulunne toimintaan?

Miten tutkimukseen/ TKI-toimintaan liittyvää KA-työtä ja prosessien mallintamista on edistetty korkeakoulussanne?

- *Esim. mitä kaikkea siihen liittyy?*
- *Millaisella kokoonpanolla työskentelyä tehdään?*

Miten avoimen tutkimuksen/ TKI-toiminnan ajatus on näkynyt työskentelyssänne?

- *Olette hyödyntäneet esim. ATT-viitearkkitehtuuria sellaisenaan tai soveltaen?*
- *Tai oletteko hakeneet tukea työhön muualta?*

Miten hyödynnätte työskentelyn tuloksia osana työtänne ja organisaationne toimintaa (integrointi)?

- *Miten KA-kuvauksia ja mallinnuksia hyödynnetään?*
- *Miten ihmiset innostetaan asiaan ja tiedon hyödyntämiseen?*

Nostoja ryhmätöistä

Pienryhmä 1

- **Tärkeä tunnistaa oikea näkökulma: kenelle työtä tehdään?**

- Erittäin olennaista tunnistaa, kenen näkökulmasta asioita kuvataan
- Pitäisi saada tutkijat mukaan yhteisen viitekehyksen rakentamiseen -> tuotava kuvaamisen näkökulma avoimesti esille (tulokulma ja kuvaustaso)
- Tutkimusprosessi kuvaa ns. business elinkaarta, ei tutkijan näkökulmaa
- Tutkijoita kiinnostaa nimenomaan tulokset ja niiden oikeellisuus; verifioivat, että on päästy oikeaan tulokseen
- Kuvattava prosessi, miten tähän on päästy
- Kuvattava, millä tiedolla tutkimusta johdetaan. Voidaanko esim. avointa tiedettä perustella tutkijalle lain perusteella; pitää löytää näkökulma hänen kontekstistaan
- Toiminnan kehittämistä tehtävä siellä, missä toiminta tapahtuu -> on helppo unohtaa, kenelle tätä tehdään, kuka näitä hyödyntää, omistajuus pitää olla siellä, missä tietoja ohjataan
 - Esim. toimintaohjekuvauksia tehdään ruohonjuuritasolla
- Esimerkki tutkijan näkökulmaan tarttumisesta: case Aalto-yliopisto (ks. diat 7-8)

- Service design -menetelmää hyödynnettiin eri vaiheiden kuvaamisessa: tutkijan polku (sis. taustajärjestelmät, haasteet, prosessien vaiheiden haastavuus)
- Tunnistettiin mm. prosessi, organisaatio, toimintatapa ja tietojärjestelmät

- **KA-työn hyötyjä**

- Turun AMK: aiemmin QPR:ssä näki hyödyn mm. roolituksen kautta, esim. perehdytyksessä ja intratiedoissa
- Mallintamisen kautta tieto näkyy oikein, tutkimusjärjestelmät tukevat tutkijan toimintaa oikein, auttaa rahoituksen hakemista, tulosten julkaisua, näyttämistä (välissä KA:lla ei tehdä mitään)
- Toiminnan kuvaukset tärkeitä toiminnan organisoimisessa, perehdytyksessä ym.
- Käytännön toiminnan johtamisen väline

Pienryhmä 1

- **Mikä on palvelua?**

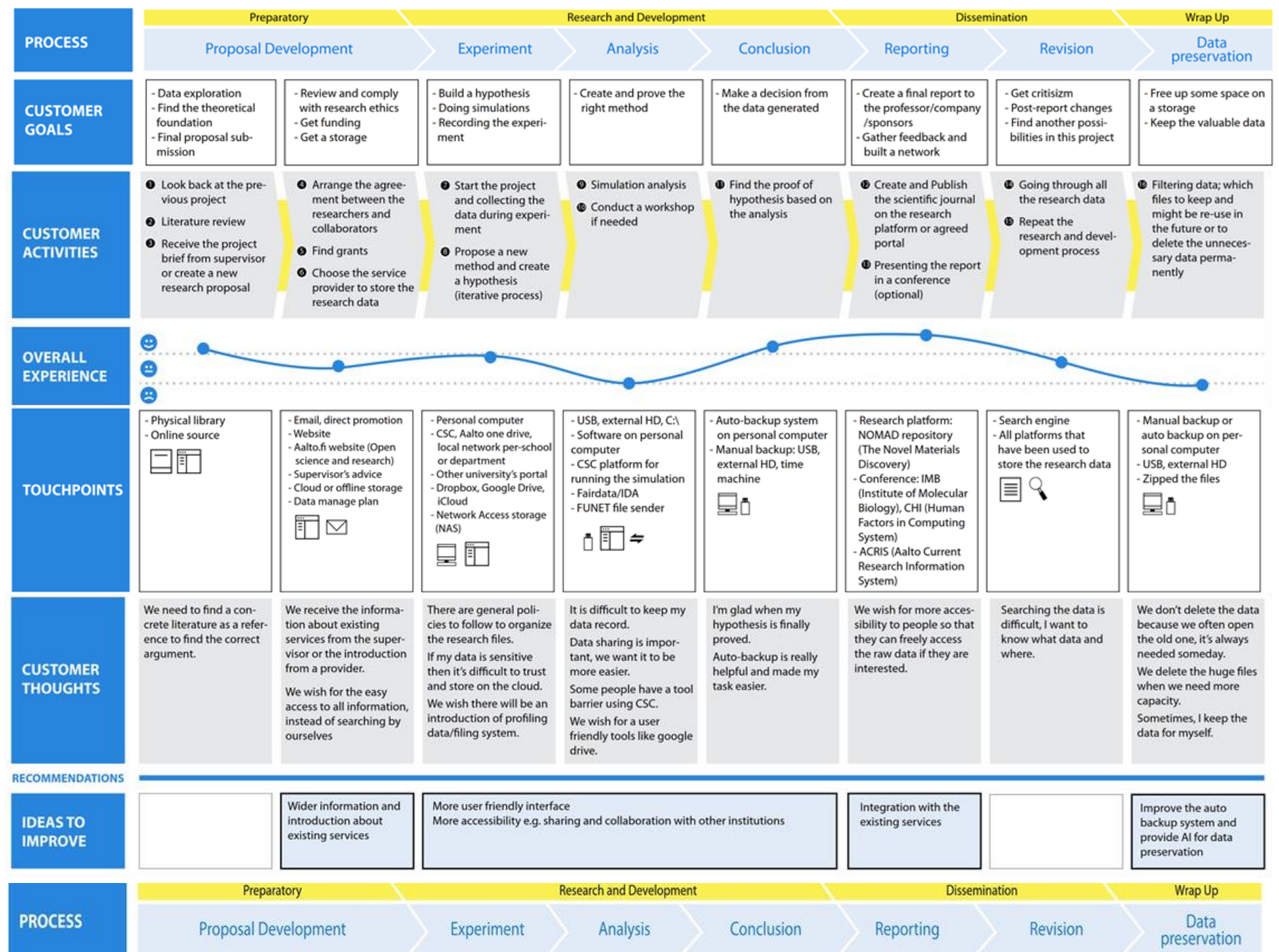
- Mikä on palvelua ja mikä asianhallinnollista tehtävää? Voiko myydä palveluna, jos tehtävä on pakollista?
- Toinen puoli voi olla palvelua, toinen pakollinen prosessi. Vrt. veron maksaminen (prosessi) ja vero.fi veropalvelu?
- Tutkimus palvelu vai lakisääteinen tehtävä? Miten kuvataan tämä suhteessa tukipalveluihin? Helposti mittasuhteet vääristyvät.

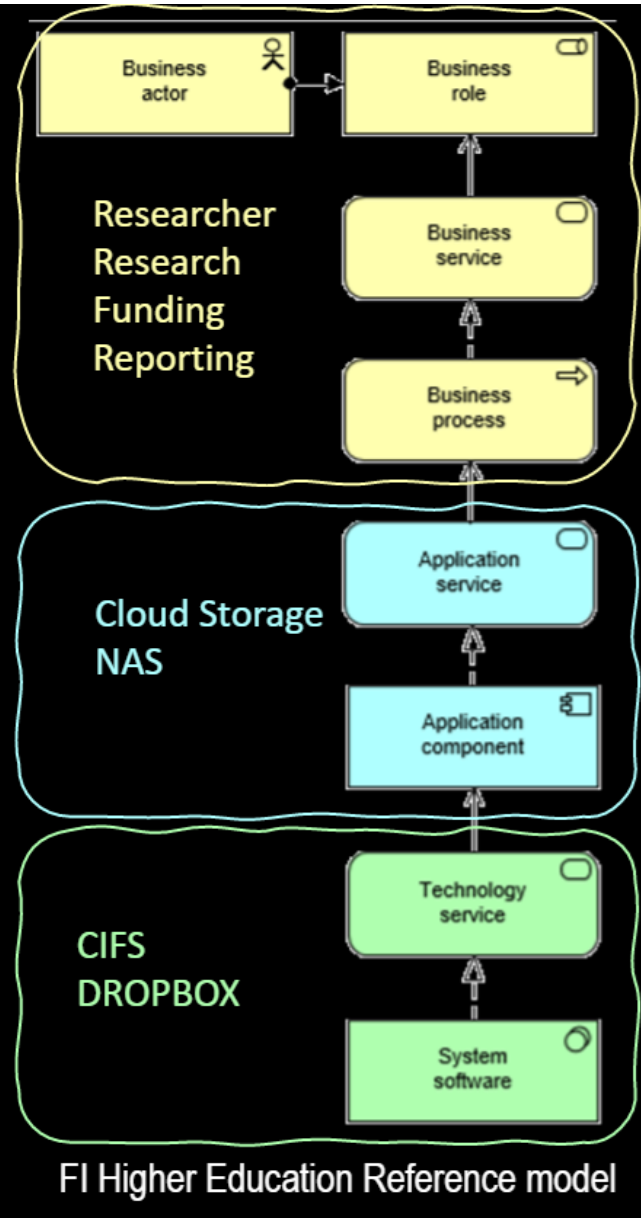
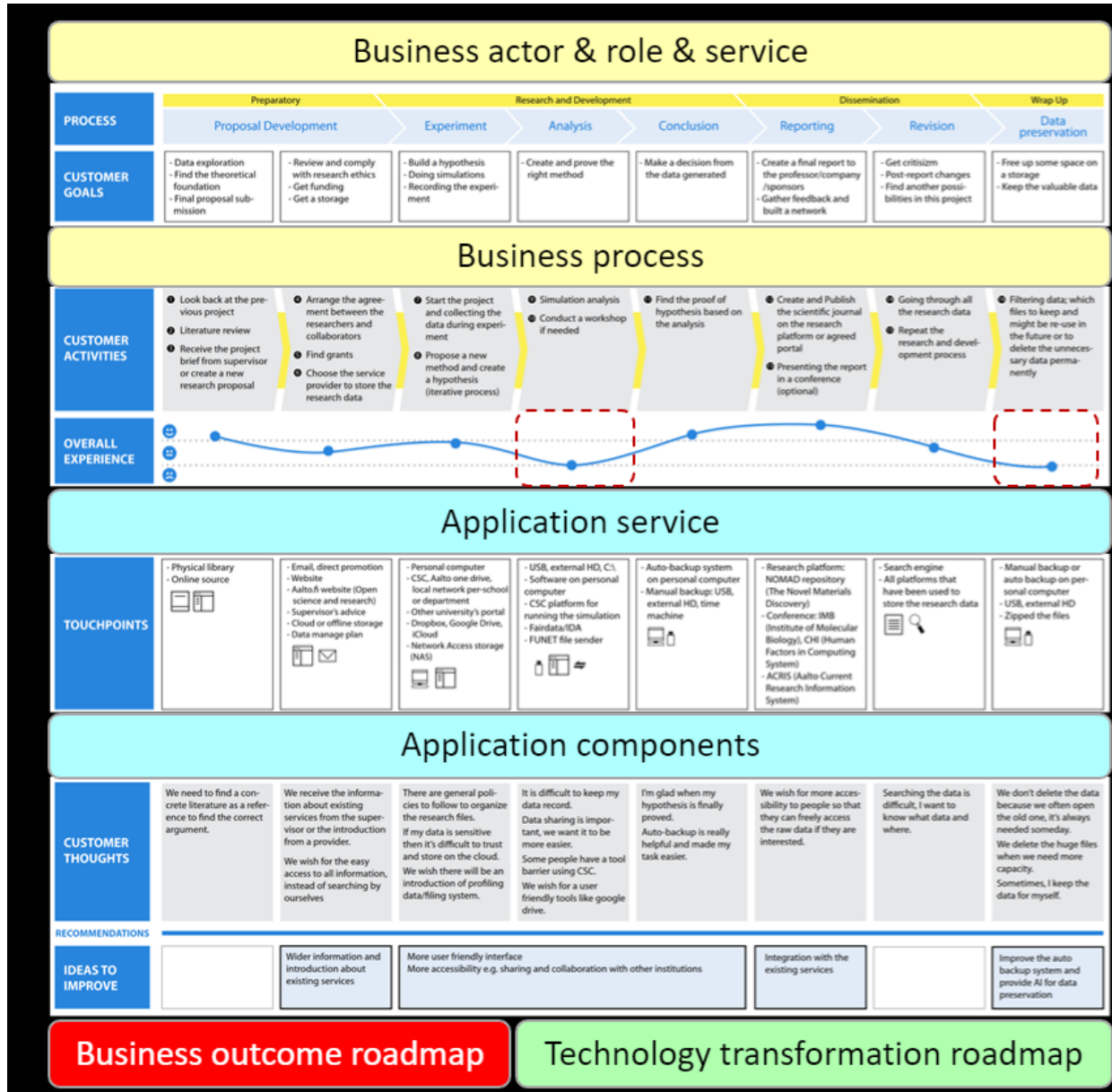
- **Muuta huomioitavaa ja esimerkkejä**

- Vaatimukset vs. tuotettu tieto pitäisi olla perusteltua: kansallisella tasolla yhtenevät tiedot, organisaatiokohtaiset tarkentavat ohjeet
- Vastuutus johdosta alaspäin, kaikki kuvaukset ovat rakenteellisia ja ne vastuutetaan (JYU)
- Case Turun AMK:
 - Kuvattiin palvelu, resurssit, mittarit jne. Kuvauksesta tuotettiin intraan palvelukortti asiakasnäkökulmasta (prosessi-/palvelukuvaukset, pohjana palvelukartta, ydinprosessien alla toimintaohjeet)
 - Asiakkaan näkökulman korostuminen – kuvaukset sekä asiakkaan ja palveluntuottajan näkökulmasta
- HY: 2016-2018 datahallinnan projektissa hyödynnettiin ATT-kuvausta; koettiin hyödylliseksi viitearkkitehtuurin kuvaaminen
 - Kuvattiin käyttötapaukset (mitä palveluja tutkija tarvitsee tutkimuksen eri vaiheissa), syntyi mm. tutkimusdataluettelo
 - Isossa organisaatiossa palvelukehitys ja kuvaustyö saattavat tapahtua eri puolilla; kun kohtaavat syntyy hyvää tulosta

Case Aalto-yliopisto

Yhteyshenkilö:
Patrik Maltusch

Case Aalto-yliopisto

Yhteyshenkilö:
Patrik Maltusch

Pienryhmä 2

Alustukset

- **Tutkimustoimintaa mallinnettu samantyyppisesti**
- Tietoarkkitehtuuria tehty
- Järjestelmiin liittyvien tietojen liittyminen prosesseihin
- Toiminta-tieto-järjestelmät > nähdään missä tuotetaan, kuka tarvitsee, missä käytetään
- Tutkimushankkeen elinkaari – liitynnät prosesseihin, tietoihin, järjestelmiin
- **Tutkimushallinnon sanaston käyttö – olisi hyvä, että olisi yhteiset käsitteet**
- Tutkimuksen tuen kuvaaminen intrassa ATT:n pohjalta – samalla logiikalla kuvaaminen

Kuvaaminen

- Haastavaa, innostus vaihtelee, sitoutuminen toiminnan kehittämiseen (esim. digitalisointi) vaihtelee,
- Jossain tapauksissa koetaan uhkana, että on määritelty prosessi, joka kahlitsee
- Karkea yleiskuva ja siitä porautuminen syvemmälle esim. uimarataan asti – **kiinnostavaa olisi nähdä millaisiin raekokoihin korkeakoulut ovat päätyneet**
- Voidaan liittää esim. työohjeita, osalla ohjeistus löytyy intrasta, jonne voi linkittää
- Työkalujen tuomat erot mallintamiseen – **vaikka samat periaatteet, niin mallintamisvälineet tuovat haastetta yhteistyöhön**

Pienryhmä 2

Asiakasnäkökulma

- **Tutkijan polku – asiakaslähtöinen näkökulma**, ongelmat ja tarpeet esille
- Iteratiivisuus ei näy mallinnustyössä vaan prosessikuvaus usein lineaarinen

Hyödyntäminen

- Saadaan kuva nykyisistä digitaalisista palveluista ja uusien palvelujen tarpeista > **kehittämisen** suunta
- Usein aluksi palvelulähtöistä, jatkossa painotus **tutkijan hyötyyn** (palvelu tutkijalle)
- Hyöty johdolle, käsitys tarjoomasta

Pienryhmä 3

- **Miten tutkimukseen/ TKI-toimintaan liittyvää KA-työtä ja prosessien mallintamista on edistetty korkeakoulussanne?**
 - CSC:llä käytössä myös tieteellisen laskennan viitearkkitehtuuria. Tarvittaisiin myös datanhallinnan viitearkkitehtuuri.
 - Haaga-Helia: Uusi eri alojen yhteinen ATT-työryhmä on perustettu hiljattain. Avoin TKI alkaa olla pääosin hallinnassa, mutta O vaatii vielä enemmän työtä. Strategia uudistus ja organisaatiomuutos tekeillä.
 - Rajapintoja organisaatioiden sisällä. Siiloutumista varottava. Toiminnanohjaus vahvemmin mukaan.
 - Liika yksityiskohtaisuus voi olla pahasta, koska maailma muuttuu koko ajan.
- **Miten avoimen tutkimuksen/ TKI-toiminnan ajatus on näkynyt työskentelyssänne?**
 - Toimijoita on paljon. Lisäksi pyydetään paljon lausuntoja yms. aiheeseen liittyen.
 - Viitearkkitehtuurit ovat tarpeen, jotta kaikki eivät laatisi omia erilaisia arkkitehtuureitaan.
 - Datanhallinnan viitearkkitehtuuri mieluummin kuin avoimen tieteen ja tutkimuksen / datan arkkitehtuuri.
 - Datan avaaminen on hyvän datan hallinnan mahdollinen lopputulos.
 - Prosessien kuvaaminen tekstimuodossa on havaittu toimivammaksi kuin kaavioiden tekeminen. Linkkaus Intran toimintaohjeeseen on hyvä käytännön ratkaisu.

Pienryhmä 3

- **Miten hyödynnätte työskentelyn tuloksia osana työtänne ja organisaationne toimintaa (integrointi)?**
 - Rahoittajilta voisi odottaa lisää ja täsmällisempiä vaatimuksia. Se helpottaisi tämän asian myyntiä.
 - Avoin-sanasta pitäisi ehkä luopua, paitsi viestinnällisessä tarkoituksessa. Toisaalta on hyvä pitää mielessä, että julkisella rahalla tehtäessä pitäisi olla avointa.
 - Haaverien ja niiden saaman julkisuuden kautta ihmiset kiinnostuvat.
 - Työhön osallistuville, tutkijoille ja opettajille täytyy markkinoida eri näkökulmista.
 - Työtä pohjimmiltaan tehdään kuitenkin organisaatiolle, ei tutkijoille tai opettajille.
 - ”Kukaan ei suhtaudu positiivisesti kun arkkitehtuurikuvia näytetään”
 - Jos oma kontribuutio tehdään kiireessä päivää ennen sovittua työpajaa, vaarana on garbage in – garbage out.
 - Perehdytyksessä potentiaalinen hyötykäyttö, kun viedään sopivaan muotoon.

Pienryhmä 4

- Toisten esimerkkien kuuleminen vahvistaa omaa aloitettua etenemistapaa kuvaamisessa
- Otettu pohjaksi ATT-viitearkkitehtuuri
- Käytetty myös TUHA-sanastoa, auttaa yhteisessä ymmärryksessä
- Lähdetty etenemään pienellä porukalla, jossa mukana KA ja tutkimuksen asiantuntijoita
- Hyödyntäminen tapahtuu käytännön esimerkkien kautta
 - Kuvaa miten joku asia tehdään ja miten liittyy kokonaisuuteen
- Tutkijalle tuodaan kuvaamisella näkyväksi, miten hän voi käyttää palveluita
- Käyttäjän tunnistaminen tärkeää hyödyntämisen näkökulmasta
 - Esim. käytetäänkö tutkija- vai datapalvelun käyttäjä-termiä
- Kaikkien ei tarvitse osata KA-terminologiaa
 - Tarvitaan kommunikointia epäselvistä kokonaisuuksista

Yhteenveto

- Fasilitaattoreiden lyhyet kiteytykset työpajasta
- Työskentelyn herättämät ajatukset

